

Marie Van Gastel

Op het podium in 't Amerikaans parlement

1892 - 1980

Marie Van Gastel weet dat in het Amerikaans parlement nog nooit een vrouw een toespraak hield. Laat staan een Vlaamse vrouw. Er moet iemand de eerste zijn, denkt ze zelfverzekerd als ze in Washington het podium bestijgt. Zowel de Republicans als de Democrats knipperen er ongelovig met hun ogen. 'I am Flemish' begint ze en binnen de minuut weet het hele parlement waar Flanders ligt en waar het voor staat ...

Marie Van Gastel: jong, pienter en niet op haar mondje gevallen. Bij de ursulinen van *Het Spijker* in haar geboortedorp Hoogstraten geeft ze enthousiast les: Frans, handwerk en modetekenen.

Als de Eerste Wereldoorlog uitbreekt, voelt ze zich geroepen om dienst te nemen als vrijwilligster bij het Rode Kruis. En zo belandt de eloquente lerares via Engeland uiteindelijk in Amerika. Opdracht: er *goodwill* scheppen en fondsen versieren voor onze geteisterde gewesten.

De *Liberty Loans* hebben er geknipte 'verkopers' nodig om hun leningen aan de Amerikaanse man en vrouw te brengen. En geknipt is Marie als geen ander. *The Flemish woman* die in de *States* zo boeiend over de Duitse inval en over de oorlog in België vertelt, trekt volle zalen. Ze houdt er zelfs een medaille van de Amerikaanse regering aan over. En... 'of ze niet voor het Amerikaans parlement het woord wil voeren?' Ze moet er zelfs niet over nadenken: natuurlijk wil ze dat. Al heeft nog nooit een vrouw er de *Senate* toegesproken. Maar Marie uit Vlaanderen voert er een nooit gezien oratorisch nummertje op. Later studeert ze in de *States* aan het elite Berkeley en doceert ze Romaanse talen in Texas.

De Liberty Loans waren leningen die tijdens de Eerste Wereldoorlog in Amerika uitgeschreven werden om België humanitaire hulp te bieden en de bevoorrading van het land te financieren.

Fotobron: alle beelden: ADVN Antwerpen

Met vakantie in Zonnebeke valt Marie – of is het andersom?– voor Berten Pil, activist uit de Frontbeweging met wie ze in 1920 trouwt. Terug in Vlaanderen na vijf jaar Amerika schrijft ze zich in aan de Katholieke Hogeschool voor Vrouwen en wordt ze de gedreven en

inspirerende voorzitter van het Hoogstudentinnenverbond. Haar uitstraling imponeert en in jaren twintig en dertig is ze een begeerd gastsprekerster op Vlaamse propagandameetings en studiedagen.

Bij het begin van de Tweede Wereldoorlog sterft haar man Berten en moet Marie alleen verder met hun drie zonen. Ze zet zich tijdens de bezetting actief in bij Winterhulp. In 1943 wordt haar thuishaven Mortsel door de Amerikanen gebombardeerd. De Erilahfabrieken moeten worden platgelegd. Resultaat: meer dan 600 burgerslachtoffers. *Friendly fire*, weet je wel. Marie en haar zonen blijven gespaard maar hun woning vliegt de lucht in.

Na de oorlog richt ze een thuis op voor kinderen van ouders die door de repressie in de gevangenis zitten. Haar drie zonen worden priester.